

Asia: VN/501/2020

Lausuntopyyntö iäkkäiden henkilöiden palvelukokonaisuutta koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Kunta tai kuntayhtymä

1. Sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaisia asumispalveluja ovat tilapäinen asuminen, tuettu asuminen sekä nk. tavallinen palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen. Palveluasumisella tarkoitetaan (kunnan järjestämässä) palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluja. Erona tehostetun ja tavallisen palveluasumisen välillä on, että tehostettu palveluasuminen sisältää ympärivuorokautiset palvelut. Voitaisiinko tavallisen palveluasumisen käsite mielestänne poistaa lainsäädännöstä?

Kyllä

2. Jos tavallisen palveluasumisen käsite poistetaan lainsäädännöstä, pitäisikö muutoksen koskea kaikkien asiakasryhmien palveluasumista?

3. Jos tavallinen palveluasuminen (kunnan järjestämässä palveluasunnossa) poistuisi palveluvalikosta, pitäisikö kunnan sosiaalitoimella olla velvollisuus joissakin tapauksissa järjestää asiakkaalle hoitoa ja huolenpitoa turvaavien palvelujen lisäksi myös asunto?

Kyllä

4. Jos tavallinen palveluasuminen jää lainsäädäntöön, pitäisikö omaishoidon tuesta annettua lakia muuttaa niin, että omaishoidon tukea voidaan myöntää myös tavallisen palveluasumisen asiakkaille?

Ei

5. Pitäisikö tehostettua palveluasumista ja muita asumis- ja palvelumuotoja voida toteuttaa samassa toimintayksikössä?

Kyllä

6. Voitaisiinko iäkkäiden henkilöiden asumisen monimuotoisuutta edistää muilla lain muutoksilla?

Kyllä

7. JOS vastasitte kyllä kysymykseen 6, kuvatkaa, millaisilla muilla lainmuutoksilla asumisen monimuotoisuutta voitaisiin edistää.

Asukassegmentointia joustavaksi sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulakiin: valvontaviranomaiset, jos asukassegmentointia ei pidettäisi ohjaavana, niin voisi asumismuodot olla aidosti monitaustaisuutta tukevia -> arjen moniulotteisuus ja rikkaus. Eri palvelumuotojen asiakasmaksulainsäädäntö tulisi saada synkroniin. Asiakas- ja potilastietojärjestelmät integroivaa toimintatapaa mahdollistaviksi - tietosuojakysymykset.

8. Sosiaalihoitolain 21 §:n 3 momentin mukaan palveluasumisen saannin edellytyksenä on, että henkilö tarvitsee soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa. Tehostetun palveluasumisen saanti edellyttää lisäksi, että hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautinen. Pitäisikö laissa määritellä tehostetun palveluasumisen saannin edellytykset nykyistä tarkemmin?

Kyllä

9. Kotipalvelun sisältönä on sosiaalihoitolain 19 §:n mukaan jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittaminen tai niissä avustaminen. Nämä toiminnot ovat: asuminen, hoito ja huolenpito, toimintakyvyn ylläpito, lasten hoito ja kasvatus sekä asiointi. Luettelo ei ole tyhjentävä. Kotipalveluun sisältyvät tukipalvelut ovat: ateria-, vaatehuolto- ja siivouspalvelut sekä sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Pitäisikö kotipalveluun sisältyvät tukipalvelut erottaa omaksi palvelumuodokseen?

Kyllä

10. Vastaavatko kotipalvelun ja tukipalvelujen käsite ja sisältö nykyisiä asiakkaiden tarpeita vai pitäisikö palvelujen nimikettä ja/tai niiden sisältöä muuttaa?

Kyllä

11. Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys (HE 4/2020 vp), jossa vanhuspalvelulakiin ehdotetaan säännöksiä tehostetun palveluasumisen henkilöstömitoituksesta. Pitäisikö myös kotihoidon henkilöstön määrästä säätää lain tasolla?

Kyllä

12. JOS vastasitte kyllä kysymykseen 11, kuvatkaa millä tavalla asiasta pitäisi säätää. Olisiko esimerkiksi Laatusuosituksessa hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017–2019 (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2017:6) oleva suositus kotihoidon henkilöstön määräytymisestä toimiva tapa?

Asiakasmäärä/työntekijä/työvuoro kohtuullistaisi työmäärää, mikäli asiakkaiden palvelutarvearvio ja toimintakykyisyys on arvioitu asianmukaisesti. Tämä takaisi asiakkaalle enemmän aikaa, esim. 60% välitön asiakastyöaika/työntekijä sidottuna asiakaskäyntien enimmäismäärään kohtuullistaa työmäärää ja varmistaa asiakkaalle saatavaksi hänelle suunnitellun palveluajan. Kotihoidon houkuttavuus työareenana paranisi.

13. Tukeeko nykyinen vanhuspalvelulain säännös toimintayksikön johtamisesta (21 §) riittävästi johtamisen kehittämistä?

Ei

14. Mitä muuta haluatte tuoda esiin iäkkäiden henkilöiden palveluja koskevan lainsäädännön kehittämisestä?

Lakiin sidottu 65 vuoden ikä tulisi nostaa 75 vuoteen. Työelämässä ollaan usein 64-67 vuotiaaksi. On erikoista, että suoraan siirrytään työelämästä vanhuspalvelujen asiakkuuteen lain mukaan. Yleinen terveys, toimeentulo, elinajanodote ja toimintakykyisyys on noussut merkittävästi siitä, kun 65 vuoden kansaneläkeraja on säädetty.

Asiakas- ja potilasjärjestelmien käyttöoikeuksien kehittäminen sote-henkilöstölle, että asiakkaan asiaa voidaan hoitaa moniammatillisesti ilman eri kantojen ja lainsäädännön rajoitteita. Asiakas pääsee keskiöön ja saa kokonaisvaltaisesti palvelun, hoidon ja ohjauksen.

Rieppo Eija
Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä